

## Pas godt på det nye frøudlæg

Korrekt høst af dæksæden og den efterfølgende pleje af det nye udlæg er helt afgørende for udbyttet i frømarken næste år. Der er let 800-1.000 kr. pr. ha netto at hente på dækningsbidraget udelukkende ved rettidig omhu. Frøafgiftsfonden

- [Trykskader](#)
- [Snegle 2011](#)
- [Høst af dæksæd generelt](#)
- [Alm. rajgræs](#)
- [Rødsvingel](#)
- [Engrapgræs](#)

## Trykskader

Trykskader koster udbytte i næste års frømark. Vær derfor meget opmærksom på "transportkulturen" i marken, så al unødigt færdsel undgås. F.eks. bør de tunge kornvogne forblive på forageren. Rødsvingel er mest følsom, men generelt gælder det alle udlægsmarker.

[Til top](#)

## Snegle 2011

Det fugtige vejr vi har haft i lang tid, øger risikoen for angreb af snegle også i frømarken. Hold øje med markerne og bekæmp om nødvendigt med et godkendt middel. I tabel 1 er der en oversigt over godkendte sneglemidler.

**Tabel 1.** Oversigt over godkendte sneglemidler og anbefalede doser.

Middel	Indhold af aktivt stof, pct.	Godkendt normaldos, landbrug kg/ha	Anbefalet dosis, kg/ha	Granulater pr. m2 ved anbefalet dosis	Pris ved anbefalet dosis, kr./ha inkl. afgift ekskl. Moms
Ferramol	1,0	25	8-10	60-80	352-440
SmartBayt	1,6	50	8-10	30-40	352-440
Ferrox	3,0	7	4	30	232

Sneglene dør ikke efter indtagelse af ferrifosfat, men stopper fødeoptagelsen og skjuler sig i jorden. Der vil derfor ikke kunne ses døde snegle efter behandlingen. Firmaerne angiver, at granulatene kan tåle gentagen nedbør, og at effekten er intakt op til 6 uger efter behandlingen.

[Til top](#)

## Høst af dæksæd generelt

Det er vigtigt, at det nye udlæg hurtigst muligt får lys og luft. Derfor skal udlægsmarken høstes, så snart det er muligt og før marker uden udlæg. Stubben skal sættes så kort, som det er praktisk muligt. Hvis stubben alligevel bliver for lang, skal den afpuds, når halmen er fjernet, og kørselsforholdene i marken er gode. Afpudsningshøjden afhænger af frøarten.

Halm skal fjernes hurtigst muligt efter høst. Halmstrengene er ødelæggende for frømarken. Afpudset materiale bør også fjernes, hvis det er i mængder, der dækker for udlægget.

På de moderne mejetærskere med stor skærebordsbredde skal der være monteret avnespreder for at hindre, at avnerne dækker for udlægget.

[Til top](#)

## Alm. rajgræs

### Gødskning

Svage udlæg bør tilføres 30 kg N straks efter høst af dæksæden for at sikre en tilstrækkelig udvikling. Vær opmærksom på afgrødens totale kvælstofkvote. Den mængde kvælstof der tildeles om efteråret, fratrækkes den totale kvote. Nye forsøg viser, at det koster udbytte at omfordele kvælstof i alm. rajgræs fra forår til efterår. I den situation kan det derfor være nødvendigt at "låne" kvælstof hos andre afgrøder i sædskiftet.

Hvis der er mulighed for afsætning af et slæt græs, er der mulighed for at tildele frøgræsudlægget 50 kg N efter høst af dæksæden og så tage et slæt græs. Derved spares også en afpudsning af en eventuelt for høj stub efter høst af dæksæd.

Kvælstoffet kan tildeles som gylle. I frøgræs er der ikke krav om nedfældning. Der regnes med 100 % udnyttelse af ammonium-N.

### Afpudsning

Udlægget skal have en højde på 8 cm medio oktober. Hvis udlægget bliver for langt, øges risikoen for sneskimmel, og plantemassen kan skygge og give en senere vækststart i foråret.

Derfor er det vigtigt hele tiden at vurdere behovet for afpudsning.

Et alternativ til afpudsning er afgræsning med får. Det kræver selvfølgelig, at man kan skaffe får og at man kan skaffe tilstrækkelig mange får. Et for stort areal i forhold til antallet af får giver vranggræs, der er absolut uønsket og efterfølgende skal afpuds. Der skal derfor så mange dyr på arealet, at der sikres en hurtig og ensartet afgræsning. Den gamle stribegræsning er absolut at foretrække, selvom den er mere tidskrævende.

## Ukrudt

Græsukrudt og spildkorn kan kun vanskeligt bekæmpes i alm. Rajgræs, og kun så længe det er småt.

Et godt sædskifte er den bedste metode til at undgå problemer med græsukrudt.

Hvis der alligevel skulle være problemer, skal bekæmpelsen af græsukrudt iværksættes fra efteråret.

Antallet af midler til rådighed i frøafgrøden efter høst af dæksæd, når det drejer sig om græsukrudt, er meget begrænset. Tag en snak med din konsulent om hvilken af mulighederne der passer bedst til din situation. Vær opmærksom på, at mange af løsningerne bygger på en 'mindre anvendelse'. Denne kræver, at du har vejledningen tilgængelig, før du kører i marken.

'Mindre anvendelse' er det nye udtryk for 'off-label' i plantebeskyttelsesforordningen, som trådte i kraft i juni 2011. 'Mindre anvendelse' i den nye forordning og 'off-label' i det gamle direktiv har præcis samme betydning, dvs. at anvendelsen ikke fremgår af etiketten, og at anvendelsen sker på brugers ansvar.

Stor bestand af bredbladet ukrudt kan også med fordel bekæmpes om efteråret. Her bør du ligeledes tale med din konsulent om de forskellige løsningsmuligheder, så du får den løsning, der passer bedst til din marks behov.

[Til top](#)

## Rødsvingel

### Gødskning

Rødsvingel skal altid tilføres kvælstof om efteråret. Der skal tilføres 60-70 kg N til sorter med lange udløbere og 50-60 kg N pr. ha til sorter med korte udløbere eller helt uden udløbere. Gødningen tildeles sidst i september.

Svage udlæg kan eventuelt tilføres 30 kg kvælstof umiddelbart efter høst. Resten omkring 1. oktober.

Gylle kan anvendes til rødsvingel om efteråret og der regnes med 100 pct. udnyttelse af ammonium-kvælstoffet.

### Afpudsning

#### 1. års marker

Det er meget afgørende, at en eventuel høj stub efter høst straks afpudses. Her afpudses ret dybt til en højde af 5 cm for at sikre det nødvendige lys og afhugning af gammelt plantemateriale, så der sættes nye skud og blade. Der afpudses så mange gange, det er nødvendigt for at sikre, at marken har en højde på max 8 cm inden vinter.

Et alternativ til afpudsning er ligesom i alm. rajgræs afgræsning med får. Det kræver selvfølgelig, at man kan skaffe får, og at man kan skaffe tilstrækkelig mange får. Et for stort areal i forhold til antallet af får giver vræggræs, der er absolut uønsket og efterfølgende skal afpudses. Der skal derfor så mange dyr på arealet, at der sikres en hurtig og ensartet afgræsning. Den gamle sribegræsning er absolut at foretrække, selvom den er mere tidskrævende.

#### 2. års marker

Marker, der skal ligge til høst 2. eller 3. år, bør afbrændes. Husk at følge vejledningerne for lovlig afbrænding. Der er op til 20-25 pct. merudbytte for afbrænding contra afpudsning. Det er vigtigt, at afbrændingen sker jævnt, så hele arealet afbrændes. Hvis det ikke er sket, skal arealet alligevel afpudses.

Pas på ikke at brænde huller i marken. Det vil sikre væselhalen god plads.

## Ukrudt

Græsukrudt er som i al frøgræs et alvorligt problem.

Et sundt sædskifte med vekslen mellem vår og vinterafgrøder er en effektiv måde til at undgå store problemer med græsukrudt.

En af de mest alvorlige ukrudtsarter i rødsvingel er væselhalen. Her er sædskiftet den mest effektive og i øjeblikket eneste måde til en sikker bekæmpelse.

Hvis der er problemer med græsukrudt, skal bekæmpelsen altid iværksættes fra efteråret. [Se bekæmpelsesmuligheder](#). Bemærk, at Reglone har godkendelse til mindre anvendelse i rødsvingel, men kun i 2-3 års marker. Risikoen for skade ved anvendelse i 1. års marker er for stor.

Ellers er der en række midler til rådighed, som alle har deres styrker og svagheder. Tag en snak med din konsulent om en optimal strategi i netop din mark. Vær opmærksom på, at mange af løsningerne bygger på en godkendelse til mindre anvendelse. Denne kræver, at du har vejledningen tilgængelig, før du kører i marken.

En stor bestand af bredbladet ukrudt kan også med fordel bekæmpes om efteråret. Her er også en række løsningsmuligheder, som du bør tale med din konsulent om, så I får den løsning, der passer til ukrudtsfloraen i din mark.

[Til top](#)

## Engrapgræs

### Bortsprøjtning af hvidkløver

En stor del af engrapgræsset lægges ud i hvidkløver. Det er meget vigtigt, at hvidkløveren bortsprøjtes, straks den er begyndt at gro igen efter høst. Specielt i et fugtigt år som 2011 kan der blive en stor genvækst. Denne genvækst vil genere udviklingen af engrapgræsset. Der splitbehandles første gang med Express ST tilsat spredklæbemiddel fulgt op 10-14 dage senere med Hussar OD tilsat olie. Den sidste sprøjtning vil også have en vis effekt på det nyfremspirede en-årige rapgræs.

### Gødskning:

Engrapgræs udlagt i hvidkløver har sjældent behov for gødning umiddelbart efter høst af dæksæd. Svage udlæg efter vinterhvede, eller vinterraps kan eventuelt tilføres lidt kvælstof, men det er absolut undtagelsen.

Ellers tilføres 40 kg kvælstof til begge typer efter hvidkløver. Marker udlagt i ikke N-fikserende afgrøder tildeles 60 kg kvælstof til fodertyperne og 70 kg kvælstof til plænetyperne.

Kvælstof til engrapgræs tilføres normalt sidst i september, eventuelt i starten af oktober.

## Ukrudt

Græsukrudt er som i al frøgræs et alvorligt problem. I engrapgræs er det specielt en-årig og alm. Rapgræs, der giver problemer.

Alm. rapgræs kan være så stort et problem, at marken bliver kasseret.

Bekæmpelsen af græsukrudt skal startes i efteråret. De midler vi har til rådighed virker udelukkende, eller bedst på småt ukrudt i fremspiringsfasen. Ofte vil de doseringer, det er muligt at anvende, dog ikke kunne løse problemet fuldstændigt. Derfor vil det ofte være nødvendigt at følge op næste forår, men det må ikke afholde producenten fra at starte allerede om efteråret.

Ved avl af engrapgræs gælder også, at et sundt sædskifte er den mest effektive måde til at undgå de værste problemer med græsukrudt.

Der er en række [midler til rådighed](#), som alle har deres styrker og svagheder. Tag en snak med din konsulent om de forskellige løsningsmuligheder. Vær opmærksom på, at mange af løsningerne bygger på en godkendelse til mindre anvendelse. Denne kræver, at du har vejledningen tilgængelig før du kører i marken.

En stor bestand af bredbladet ukrudt kan også med fordel bekæmpes om efteråret. Her er også en række løsningsmuligheder, som du bør tale med din konsulent om, så I får den løsning, der passer til ukrudtsfloraen i din mark.

**By Rich Haddock**